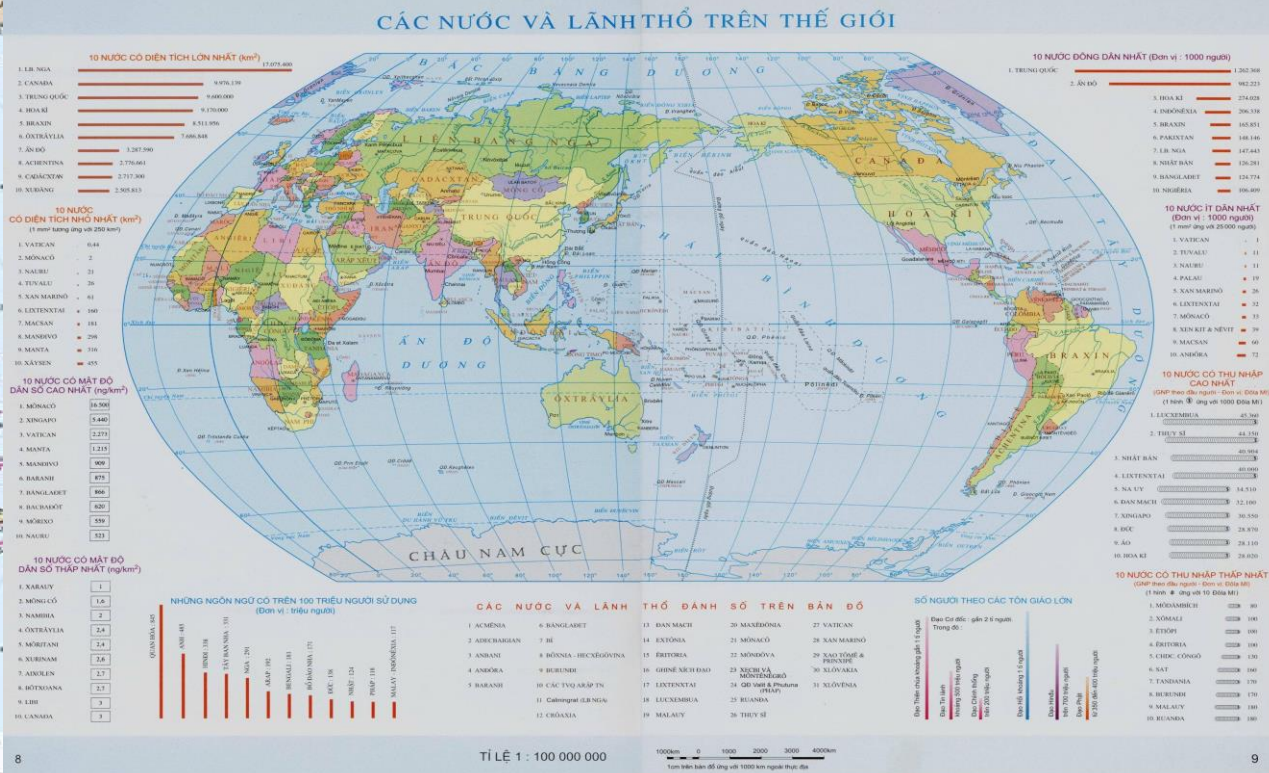
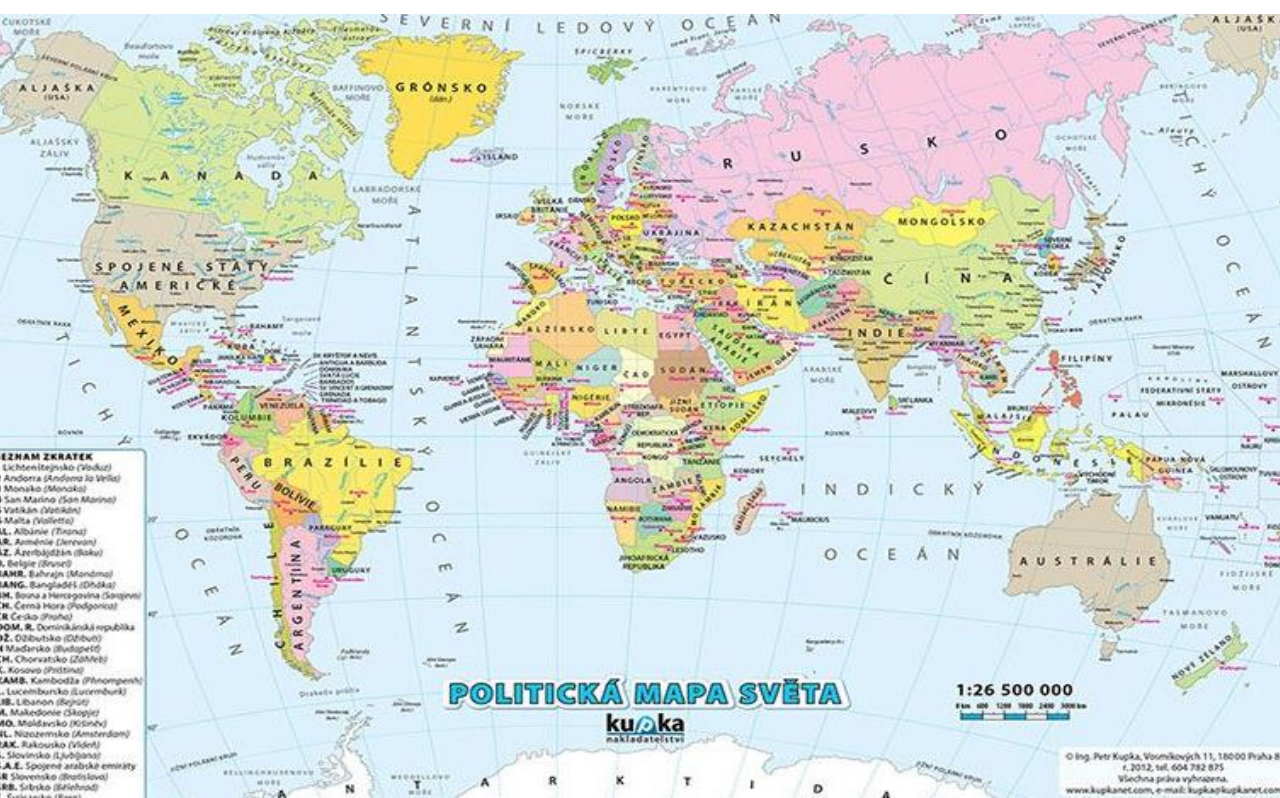

MULTIKULTURNÍ ASPEKTY SOCIÁLNÍ PÉČE

Představení kurzu Kultura a její vymezení

Mgr. Lubomír Nenička, Ph.D.
KEVS

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Představení kurzu a vyučujícího

Cílem kurzu je ukázat vazbu kulturních rozdílů, migrace a sociální politiky

Vyučující: Lubomír Nenička

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Katedra ekonomie a veřejné správy
Kancelář A 236

Konzultační hodiny: Podle dohody

Hlavní výsledky učení – co byste na konci měli umět

Znalosti

Popsat vybrané typy/dimenze kultur

Charakterizovat hlavní rysy migrační a integrační politiky v ČR

Charakterizovat kulturní specifika hlavních národnostních a etnických skupin v ČR

Dovednosti

Srovnat různé typy/dimenze kultur

Analyzovat vliv migrační a integrační politiky v ČR na začlenění cizinců

Navrhnout postup při jednání s příslušníky vybraných národnostních či etnických skupin s ohledem na jejich kulturní specifika

Způsobilosti

Kriticky reflektovat vlastní kulturní postoje, stereotypy a předsudky

Použít získané znalosti a dovednosti při jednání s příslušníky kulturně odlišných skupin

Podmínky k absolvování kurzu

**Průběžné
bodované
aktivity** v
seminářích a
písemný úkol
(max. za **24
bodů**)

**Závěrečný
písemný test**
(max. **36 bodů**)
s otevřenými
otázkami

Možno získat
max. **60 bodů**
minimální počet
bodů nutný pro
splnění předmětu
36.

Studijní materiály a komunikace

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Název projektu	Rozvoj vzdělávání na Slezské univerzitě v Opavě
Registrační číslo projektu	CZ.02.2.69/0.0./0.0/16_015/0002400

Multikulturní aspekty sociální péče

Distanční studijní text

Lubomír Nenička

Karviná 2019

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Hlavní informační platforma:

IS SU

- Složka **Studijní materiály**
(zde bude k dispozici studijní opora a texty k některým seminářům)
- **Interaktivní osnova**
(zde budou k dispozici informace a materiály k jednotlivým přednáškám)

Výsledky učení – co byste měli umět po dnešku

Znalosti

Charakterizovat různé podoby kultury

Vysvětlit vybrané pojmy související
s kulturou (kulturní šok a jeho fáze, kulturní stereotypy)

Pojem kultura a jeho proměny

Termín kultura má latinský původ a jeho **počátky** sahají **do období antiky**. Pojem se odvozuje od latinského slova „colere“, které lze překládat jako obdělávat, kultivovat či obydlovat

Změnu při vymezování kultury přinesl v 17. století německý historik Samuel von Pufendorf, který tímto termínem kulturou označoval **všechny výtvary lidské společnosti**, jako jsou instituce, jazyky, věda, morálka, zvyky, odívání či bydlení.

V 19. století pojem kultura nově formálně definoval britský antropolog Edward Burnett Tylor. Podle jeho pojetí může kultura vystupovat **v podobě lidských výtvorů, hodnot, norem, kulturních vzorců, idejí a institucí organizujících lidské chování.**

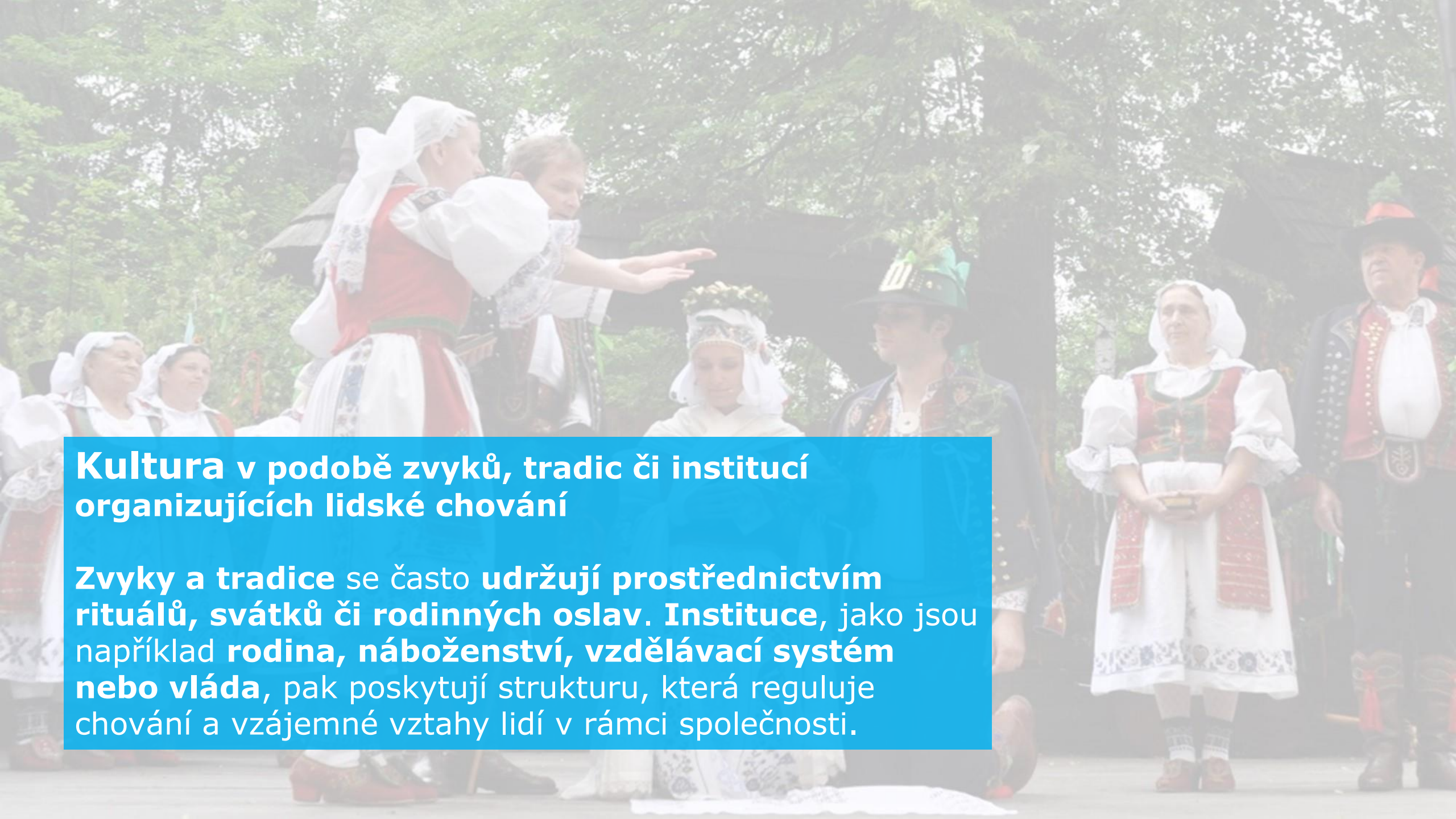

Různé podoby kultury

Kultura v podobě lidských výtvorů

Zahrnuje všechny materiální projevy lidské činnosti, jako jsou **stavby, nástroje, technologie, oděvy či umělecká díla** které vznikají v důsledku potřeby uspokojit praktické, estetické nebo společenské potřeby.

A group of people in traditional folk costumes are performing a ritual outdoors. In the foreground, a woman in a white headscarf and red vest is gesturing towards a young child. Other people in similar costumes are visible in the background, some holding small objects. The scene is set against a backdrop of green trees.

Kultura v podobě zvyků, tradic či institucí organizujících lidské chování

Zvyky a tradice se často **udržují prostřednictvím rituálů, svátků či rodinných oslav. Instituce**, jako jsou například **rodina, náboženství, vzdělávací systém nebo vláda**, pak poskytují strukturu, která reguluje chování a vzájemné vztahy lidí v rámci společnosti.

Kultura v podobě hodnot, norem a životního stylu

Hodnoty představují **ideály a přesvědčení**, která jsou ve společnosti považována za důležitá, zatímco **normy** určují **pravidla chování**, která jsou považována za společensky přijatelná. **Životní styl** je pak praktickým vyjádřením těchto hodnot a norem v každodenním životě, ať už se jedná o **způsob stravování, trávení volného času, nebo vztah k práci a rodině**.

Kultura jako ledovec

Kultura je osvojována učením (není vrozená) a je dána sociálním prostředím.

Některé její aspekty jsou viditelné (artefakty či chování), jiné zůstávají skryté (normy, postoje, hodnoty) – viz metafora ledovce.

Vybrané pojmy související s rozdílností kultur

Enkultura

proces osvojování
si kultury jedincem
v průběhu jeho
života

Akultura

přejímání prvků
odlišné kultury
jednotlivci či
skupinami

Kulturní šok

bezprostřední
reakce na
odlišnost jiné
kultury

Kulturní šok a jeho fáze

1

2

3

4

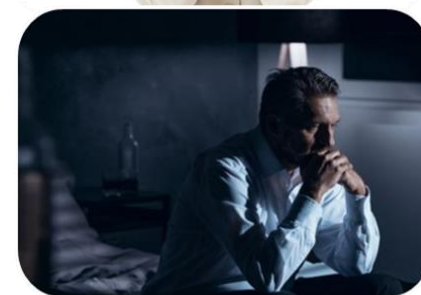
Fáze kulturního šoku

Nadšení – jedinec nadšený novou kulturou, vše vnímá jako fascinující a zajímavé, často idealizuje nové prostředí.

Frustrace - postupně přichází deziluze, kdy se jedinec setkává s jazykovými bariérami, odlišnými normami a hodnotami, což může vést k frustraci, pocitu zmatení nebo izolace.

Přizpůsobení – jedinec se začíná přizpůsobovat nové kultuře, lépe chápe její zvyky a začíná si osvojovat nové způsoby chování

Návrat - nastává po návratu jedince zpět do jeho původní kultury, jejíž prostředí mu může zdát cizí nebo neodpovídající jeho nově získaným zkušenostem a perspektivám

Stereotypy

Americký novinář Walter Lippmann je v knize *Veřejné mínění* (1922) definoval jako předem vytvořený a zjednodušený obraz určité skupiny lidí, jevu nebo situace. Tyto mentální obrazy však často neodpovídají realitě a mohou být zkreslené, což vede k nespravedlivému nebo omezenému vnímání druhých.

PUBLIC OPINION

WALTER LIPPMANN

Copyrighted Material

„V převážné většině případů naše vnímání neprobíhá od pozorování k definování, ale od předem vytvořené definice události k jejímu pozorování...”

Zdroj: https://rpm.fss.muni.cz/Revue/Revue03/recenze_lippmann.htm

Kulturní stereotypy – schématické názory na určité skupiny, na jejichž základě jsou také posuzováni jejich jednotliví příslušníci

Tyto stereotypy vznikají na základě předpokladů a zobecnění o charakteristikách, chování či hodnotách celé skupiny, aniž by braly v úvahu individuální rozdíly mezi jednotlivými členy této skupiny.

Shrnutí

- V moderním pojetí **kultura** představuje komplexní celek zahrnující **lidské výtvary, znalosti, víru, umění, mravy, právo, obyčeje a zvyky lidí jako členů společnosti**.
- **Kultura není vrozená**, je získávána učením a odvíjí se od sociálního prostředí. Některé její aspekty jsou viditelné (artefakty či chování), jiné zůstávají skryté (normy, postoje, hodnoty).
- K povaze vztahů mezi kulturami se vztahují mj. **kulturní šok** (bezprostřední reakce na odlišnost jiné kultury) **či kulturní stereotypy** (schématické názory na určité skupiny, na jejichž základě jsou také posuzováni jejich jednotliví příslušníci).

Otázka k semináři:

Kdo je typický
Čech a jak vypadá?

<https://radiozurnal.rozhlas.cz/slovaci-se-bavi-cesi-jako-brouk-pytlik-6299979>